

mr Željko Rutović, kulturolog i publicist

SVJEDOČANSTVO TRAGA U TRAJANJU

U svom već osvjedočenom istraživačkom maniru kompetencije, studioznosti i analitike, publicista Nenad Stevović daruje kulturološkoj, akademskoj i sveukupnoj javnosti sadržajno i vrijednosno posve zanimljivu i nadasve korisnu studiju *Kulturni život Lovćenca u 20. vijeku*. Složićemo se, kontekst i značaj kulture istorijski je opredjeljivao i proishodio, iz najšireg socio ambijenta nasleđa i kolektivne opredijeljenosti njegovog kulturoškog sjećanja. Na tim premisama autor uspostavlja održivu vertikalnu rukopisa koja strukturno nadrađa faktografski i vremenski okvir tretirane teme. Vrlo značajno, ova studija je dijalektičko jedinstvo izraza vrijednosti tradicionalne i univerzalne kulture posredstvom koje se je afirmisala najšira otvorenost kao civilizacijski oblik pravaca, trendova i stilova moderne kulture. Konačno, kao takva knjiga je ontološki izraz dinamičnosti socijalnog života u procesima kreiranja savremenih kulturnih politika u kojima su Lovćenac i njegovi djelatnici prepoznavali svoje kapacitete i izražajne mogućnosti.

Zasnovan na nacionalnoj tradiciji, kulturni život Lovćenca u 20. vijeku, svoje autentično potvrđivanje i široku emancipaciju izrazio je u pozorišnom, muzičkom, likovnom, bibliotečkom i bioskopskom životu, spomeničkoj kulturi, knjizevnosti, izdavačkoj djelatnosti. Taj široko izraženi duh i oblik kulture obilježice socijalni aktivizam, inkluziju i emancipatorski ambijent utemeljan na identitetskim svojstvima i obilježjima viševjekovne crnogorske kulture i nove jugoslovenske kulturne politike. Sumarno, to bijahu djelatni elementi za pozitivnu recepciju novih poetika i kulturnih djela u procesu potvrđivanja onih vrijednosti koje ova studija tj. njen autor markatno prepoznaje uočavajući tendencije i progresije socio-kulturnog života.

Stevovićeva knjiga u širokoj ravni crnogorske zajednice reaktualizuje značaj kulture, njene estetske i društvene percepcije u procesu osvajanja izraza najširih umjetničkih sloboda. Duhovne vrijednosti svojstvene nacionalnoj tradiciji u ovom rukopisu imaju sociološki, etičko-estetski i društveno-politički značaj utemeljenja svekolike identiteske samobitnosti. Posebna stranica hronološki valorizovana jeste Stevovićev poslovično izražen stvaralački doprinos njegovanja i utemeljenja kulture sjećanja. Takav odnos i u ovoj studiji po svojoj vokaciji oslikava vrijednosti koje upućuju na samosvijest značaja kulture i kulturne politike, posebno danas u okolnostima i izazovnim procesima globalne kulturne unifikacije. U ovom diskursu sjećanje se kapitalizuje kroz izraz duha, karaktera, istorije, tradicije i baštine. I svakako uloge i misije znamenitih pojedinaca podvizičnog svekolikog djela, duha i uma. Knjiga je uostalom i publicistički živi susret sa riječju i djelom koji su Lovćenac postavili na uzornu mapu puta čuvanja biljega crnogorske nacionalne kulture. Konačno, Stevović i ovim povodom, i ne samo ovim, zbori nam kako se čuvaju ti nacionalni biljezi, te kako pisana riječ ostaje vječitim živim spomenikom kolektivnog kulturnog prepoznavanja i trajanja.

Zaključno, Stevović čiji je život filozofija stvaranja i istorijskog izučavanja, istraživanja, dokumentovanja, ovim rukopisom donosi značajnu široku dodatnu upotrebnu vrijednost, što je posve i očekivano od njega i njegovog prepoznatog znanja i iskustva u izučavanju najšire crnogorske baštine. Kao takav, rukopis je kolektivni trag u trajanju. To jeste i biće kako danas, tako i u budućnosti snažna odbrana svakom krivom i dnevnopolitikantsko interesnom tumačenju kulturnih procesa opisanog perioda. I ne samo kulturnih.

Mi smo samo oni koji se na osobenoj kulturi prepoznajemo i u njoj u sjećanju ostvarujemo, dokumentom opstajemo i ostajemo. Za novo vrijeme, generacije i nove istraživače. Kao takva ova studija kao svjedok vremena od izuzetne je i posebne važnosti za buduće multidisciplinarne istraživače – naučnike i kulturologe i sve one koji u kulturološkim procesima sagledavaju samu bit društveno-djelatnih procesa u nužnom jedinstvu sa najširim okolnostima u kojima se ispoljava i generiše i sama suština političkog karaktera određene zajednice.